

Måndagen den 27 Januari 1873.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades tre protokollsutdrag för den 25 och protokollet för den 20 dennes.

Föredrogs och hänvisades till Lag-Utskottet Kongl. Maj:ts den 25 dennes bordlagda nådiga proposition angående upphäfvande af det stadgande uti presterskapets privilegier af den 16 Oktober 1723, enligt hvilket presterskapets samt akademie-, gymnasii- och skolebetjentes, äfvensom deras enkors och omyndiga barns gårdar och lägenheter i städerna förklarats fria från borgerligt besvär och tunga.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts den 25 dennes bordlagda nådiga proposition angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar.

Föredrogs Kongl. Maj:ts den 25 dennes bordlagda nådiga proposition angående åtgärder för betryggande af skogens framtida bestånd och bevarande af Lapparnes renbetesrätt inom Westerbottens och Norrbottens läns Lappmarker.

Herr Häggström: Den nu föredragna Kongl. propositionen innehåller tvänne skilda förslag. Det ena afser att för framtiden betrygga skogens bestånd inom Lappmarkerna, det andra angår Lapparnes rätt till renbetesland derstädes.

Frågan om skogens bevarande är af stor vikt och betydelse icke allenast för Norr- och Westerbottens Lappmarker, utan äfven för Norrland i dess helhet och hela det öfriga landet, och då en komité nyligen varit nedsatt och densamma till Kongl. Maj:t afgifvit sitt underdåniga betänkande och förslag rörande skogsförhållandena i Norrland och de åtgärder, som borde vidtagas för införande af för-

bättrad skogshushållning derstädes, öfver hvilket förslag äfven Skogsstyrelsen afgifvit sitt utlåtande, så torde man snart hafva att emotse Kongl. Maj:ts förslag i detta ämne. Jag inser derföre icke nödvändigheten af att från skogslagstiftningen i allmänhet fränskilja skogarne i Lappmarken, ty dessa äro icke i större behof af vård än det öfriga Norrlands. Enligt min åsigt borde således frågan om skogarne i Norrland blifvit i sin helhet företagen till behandling; men jag är det oaktadt tacksam för propositionen, emedan Riksdagen till följd af densamma blir i tillfälle att besluta öfver, huruvida hemmansinnehafvare i Lappmarkerna skola vara berättigade till oinskränkt dispositionsrätt öfver sin skog, eller om de skola utgöra ett undantag från den allmänna regeln i detta hänseende. Att afvittringsstadga för Norrlands Lappmarker icke förr blifvit utfärdad bör väl icke lägga hinder i vägen för hemmansinnehafvarne i dessa trakter att komma i åtnjutande af de förmåner, som tillhöra dem i det öfriga landet; ty afvittringen afser ju ingenting annat än att tilldela hvarje hemman sitt område, att skilja Statens mark ifrån den enskildes och derefter bereda skattläggning å de sålunda utbrutna hemmanen. Att Lappmarkernas innevanare redan länge känt behovet af afvittringen och derom anhållit är väl bekant. År 1831 väcktes redan fråga derom, men af brist på medel blef den uppskjuten; år 1841 förnyades den åter och 1850 utkom afvittringsstadga för Luleå Lappmark, som dock icke kommit att blifva tillämpad. Först på sednare åren har afvittringen i dessa Lappmarker börjat. Det är sannt, att något område icke blifvit i lag bestämdt för afvittringen i denna landsort, och att bestämmelserna derom bero på Kongl. Maj:ts godtfinnande, men jag är förvissad derom, att Kongl. Maj:ts omtanke för folkets väl, äfven i denna aflägsna bygd, skall göra sig gällande, och att han genom afvittringsstadgan skall tillägga hemmanen ett nödigt och tillräckligt utmål, hvartill jag anser dem vara berättigade genom stadgandet i § 3 af Kongl. förordningen den 21 December 1865, som innehåller: "Redan anlagda hemman och nybyggen böra hädanefter såsom hitintills vid afvittringar och storskiften åtnjuta det område i skog och mark, som dem enligt författningarne tillkommer". Äfven anser jag, att genom afvittringsstadgan af år 1824 dessa hemman äro dertill berättigade.

Det den Kongl. propositionen åtföljande statsrådsprotokoll upptager åtskilliga utdrag ur skogskomiténs betänkande, och då jag haft äran att vara ledamot af denna komité, känner jag väl, att dess förslag, i närmaste likhet med hvad Kongl. Maj:t nu proponerat, förordar strängare föreskrifter rörande hushållningen med skogen i Lappmarkerna än i det öfriga Norrland, men då jag icke kunnat gilla komiterades förslag härutinnan, har jag i en reservation nedlagt min protest deremot och vågar anhålla, att det Utskott, hvartill den nu föredragna propositionen blir remitterad, äfven behagade taga del af densamma. Skogsstyrelsen har äfven öfver denna fråga uttalat sig och yttrar, "att innehafvare af nuvarande hemman och nybyggen, som uppkommit före utfärdandet af förordningen den 29 Juni 1866, och der byggnads- och odlingsskyldigheter ej blifvit eftersatta, på grund af 1824 års för Vester-Norrlands, Vesterbottens och Norr-

bottens län, således äfven för lappmarkerna, gällande afvittringsstadga, synes kunna ega giltiga anspråk att erhålla enahanda dispositionsrätt öfver den skog, hvilken vid afvittring kan komma att dem tilldelas, som hemmansegare utom Lappmarken". Ehuru ordföranden i Skogskomitén, den nu nyligen aflidne, allmänt aktade och värderade Landshöfding Almquist, under komiténs arbeten förordade förslaget om strängare föreskrifter i afseende på skogarne i Lappmarken, så ber jag få omnämna, att han vid afgifvandet af sitt sista utlåtande rörande afvittringsstadgan för Lappmarkerna ansåg sig böra fästa Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på § 3 af 1866 års Förordning och att resolutioner i dess anda blifvit utfärdade. Han var således af den åsigt, att sådana hemmansinnehafvare skulle få åtnjuta full skattemannarätt och full dispositionsrätt öfver sin skog. Jag har händelsevis ett dylikt utslag ifrån Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län och anhåller att få uppläsa detsamma. Det lyder sålunda: "Alldenstund sökande bolaget den 15 Juni innevarande år erhållit ovilkorlig införsel uti förenämnda kronohemman samt de derå verkställda byggnader och odlingar utgöra full häfd och svara emot dess skattetal, för den skull, och då stadgad lösen för maste- och storverksträn blifvit till landträneriet levererad, pröfvar Konungens Befallningshafvande med stöd af Kongl. Brefven den 6 Må 1817, den 10 Februari 1824 samt den 17 Februari 1847 skäligt härigenom bifalla omföring i Kronans jordebok och räknenskaper af det utaf sökande bolaget innehafvande kronohemman, en sextonedels ($\frac{1}{16}$) mantal N:o 1 Strömbäck i Fredrika socken, till hvilket hemmansskog egarne komma att, efter det hemmanets område blifvit genom afvittring eller på annat sätt bestämdt, åtnjuta full skattemannarätt".

Jag hoppas att icke blifva ansedd för att vilja motverka en förbättrad hushållning med de norrländska skogarne, då jag inom Skogskomitén offentligen uttalat mina åsikter derom och biträdt dess viktigaste förslag om förbud att afverka ungskog. Faran för en sådan afverkning är dock mindre i Lappmarkerna än på kustlandet, emedan transportkostnaderna äro alltför dryga för att en sådan afverkning inuti landet skulle vara lönande. På grund af hvad jag nu anført, anser jag det onödigt att stifta en särskilt lag för Lappmarkerna, men om min uppfattning derutinnan är oriktig, så underkastar jag mig gerna det beslut, som statsmakterna i denna fråga komma att fatta.

Hvad beträffar den andra punkten, eller frågan om Lapparnes rätt till renbetesland, så vill jag ej förmäna dem densamma, blott de förpligtas att ersätta den skada, som derigenom kan jordegarna tillskyndas.

Jag anhåller, Herr Talman, att detta mitt yttrande måtte få åtfölja Kongl. Maj:ts proposition till vederbörande Utskott.

Öfverläggningen förklarades slutad, och den Kongl. propositionen jemte yttrandet hänvisades till Lag-Utskottet.

Föredrogs och lades till handlingarne Kongl. Maj:ts den 25 denes bordlagda nådiga skrifvelse, om förordnande af en Statsrådsledamot att utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt 46 § Riksdags-ordningen tillkommer en ledamot af Stats-Rådet; och skulle underrättelse om denna nådiga skrifvelses innehåll genom utdrag af protokollet meddelas vederbörande Utskott samt de ledamöter, som hafva inseende öfver Riksdagens Kansli.

Herr Hallenborg uppläste en motion N:o 1, angående beviljande af ett anslag å 1,500 riksdaler åt artisten N. M. Mandelgren.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr Hasselrot väckte en motion N:o 2, angående ändring af 2 kap. 19 § 2:dra mom. i Strafflagen.

Hänvisades till Lag-Utskottet.

Herr Hasselrot afgaf vidare en motion N:o 3, angående aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning och förslag i fråga om öfverflyttning å Staten af skyldigheten att bygga och underhålla tingshus och häradsfängelse.

Begärdes på bordet.

Herr Stråle uppläste en motion N:o 4, angående förhöjning af anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Friherre af Ugglas afgaf en motion N:o 5, om ändring af 7:de punkten i Kongl. kungörelsen den 21 Oktober 1871, angående den af Riksdagen fastställda förhöjda bevilningsafgift för spelkort samt om kortstämplingens verkställande.

Bordlades.

Grefve Mörner, Carl Göran, begärde ordet och yttrade: Kamraren har nyligen remitterat Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående åtskilliga förmåner till enskilda jernvägsanläggningar.

Denna fråga var vid 1872 års riksdag föremål för Riksdagens handläggning, och rättighet medgafs då Kongl. Maj:t att intill denna riksdags början få medgifva sådana förmåner. Detta var ett sätt att för tillfället reda sig, utan att direkt förkasta Kongl. Maj:ts nådiga proposition, men jag vågar hemställa om den efterföljande tidens erfarenhet är sådan, att man deraf kan hemta anledning till öfvertygelse om nödvändigheten af ett sådant medgifvande. Det är bekant, att koncessioner på jernvägsanläggningar medgifvas, utan att auktoriteterna i orterna eller, så vidt man vet, ens någon blifvit deröfver hörda, och att jordegare blifvit underkastade expropriations-tvång till jernvägar, som löpa parallelt med hvarandra på få alnars afstånd. Icke kan det vara tjenligt att sådana anläggningar medgifvas utan närmare undersökning. Det är äfven bekant, att en del koncessioner blifvit föremål för rent af spekulation, och att de, som erhållit koncessioner, på dem gjort briljanta affärer. Under sådana förhållanden, och då Representationen sammanträder hvart år, torde det icke vara så särdeles nödvändigt, att densamma afhänder sig rättigheten att efter framställning från Regeringen pröfva, huruvida kronan må afstå från en eller annan densamma tillhörig förmån.

Jag anhåller, att Stats-Utskottet, till hvilket jag förmodar att den Kongl. propositionen är remitterad äfven måtte taga dessa mina anmärkingar i öfvervägande.

Uppå gjord proposition blef detta yttrande hänvisadt till Stats-Utskottet.

Anmäldes och bordlades Riksdagens Kansli-deputerades memorial N:o 1, angående antagande af tjänstemän och vaktbetjening i Riksdagens Kansli.

Kammaren åtskiljdes kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

In fidem
O. Brakel.
